

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
postmottak@kmd.dep.no

Vår fil: B20-CL-Høring PBL
Vårt Arkiv: 20 – Høringer
Deres Arkiv: sak nr. 19/5267
Saksbehandler: Cato Lie

Oslo 17. august 2020

Høringsvar – Forslag til endringer i plan- og bygningsloven mv.

Vi viser til høring datert 2. april 2020 om forslag til endringer i Plan- og bygningsloven.

1. Innledning

For mennesker med funksjonshemming og kronisk sykdom er et universelt utformet samfunn en grunnleggende forutsetning for å kunne leve likestilte, gode og selvstendige liv, der de kan delta på alle samfunnsområder – skole, jobb, fritidsaktiviteter og sosialt liv med venner og familie. Plan- og bygningsloven er viktig fordi den sikrer en minimumsstandard på universell utforming av nybygg og bygninger som oppgraderes.

2. FFOs synspunkter

- FFO støtter ikke forslaget om å gi kommunene økt frihet til å dispensere fra lovverket.
- FFO anbefaler at begrepet universell utforming inkluderes i § 19.2 tredje ledd.

3. FFOs vurderinger

FFO går imot økt frihet til å dispensere fra lovverket

Regjeringen har som mål å styrke det kommunale selvstyret og foreslår å gi kommunene økt frihet til å dispensere fra lovverket ved å endre § 19.2 om kommunens adgang til å innvilge dispensasjon. Det foreslås å senke terskelen for å gi dispensasjoner og begrense fylkesmannens myndighet, og det skal være opp til kommunens frie skjønn å vurdere dispensasjoner - herunder kravet om universell utforming. Det foreslås videre å fjerne dagens krav om at fordelene med dispensasjon må være vesentlig større enn ulempene.

FFO mener at dagens lovverk på dette området ikke må endres. En endring kan føre til økt ulikhet mellom kommunene også på dette området og er lite fremtidsrettet. Vi frykter at plan- og bygningslovens rolle som nasjonalt lovverk blir alvorlig svekket og at det vil bidra til å bremse utviklingen av et universelt utformet Norge.

Inkludering av begrepet universell utforming i § 19-2 tredje ledd

Departementet viser til at det i Plan- og bygningslovens tredje ledd står at det ved dispensasjon fra loven og forskriften til loven skal legges særlig vekt på dispensasjonens konsekvenser for

helse, miljø, jordvern, sikkerhet og tilgjengelighet. I Regjeringens strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse for perioden 2020–2030 Et samfunn for alle står det: «Det skal være høye krav til universell utforming og tilgjengelighet ved utbygging av boliger, publikumsbygg, infrastruktur og næringsområder. Spesielt skal undervisningsbygg prioriteres.»

FFO er enig med departementet i at begrepet «tilgjengelighet» som benyttes i § 19-2 tredje ledd er en underkategori av «universell utforming», og vil i juridisk sammenheng fremstå som et mer avgrenset krav enn kravet til universell utforming. Målet med universell utforming er å finne frem til løsninger som er universelle og som følgelig ikke skaper behov for særløsninger for enkeltbrukere eller grupper av brukere, som f.eks. rullestolbrukere, og syns- eller hørselshemmede. Universell utforming sikrer ikke bare tilgjengelighet, men tilgjengelighet på likeverdige vilkår. Universell utforming bidrar til å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av funksjonsnedsettelse. I formålsbestemmelsen til plan- og bygningsloven, jf. § 1-1 femte ledd første punktum, fremgår det uttrykkelig at prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. FFO støtter disse vurderingene.

FFO mener at begrepet «universell utforming» må inkluderes og bør nevnes først i § 19-2 tredje ledd i tillegg til begrepet «tilgjengelighet». Vi mener at begge begrepene er relevante og bør benyttes siden begge begrepene nevnes i Regjeringens strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse for perioden 2020-2030. Videre mener vi at tilgjengelighetsbegrepet benyttes for boliger, som gjør begge begrepene relevant. Dessuten er det slik at bygg som gjennomgår omfattende oppgraderinger skal følge prinsippet om universell utforming. Imidlertid vil at det i mange tilfeller, eksempelvis ved oppgradering av verneverdige bygg, kun vil være mulig å gjøre bygget tilgjengelig for flest mulig. Vi mener derfor at alle offentlige bygg ved omfattende oppgraderinger må gjøres universelt uformet i så stor grad som mulig og sikre størst mulig grad av tilgjengelighet.

4. Oppsummering

FFOs anbefaling er at departementet ikke endrer dagens dispensasjonsregelverk og inkluderer begrepet universell utforming i Plan- og bygningslovens § 19.2 tredje ledd.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESORGANISASJON

Eva Buschmann
Styreleder

Lilly Ann Elvestad
Generalsekretær